

UZASADNIENIE

Przedmiot i przebieg postępowania

1. Pozwem z dnia 4 października 2023 r. (data nadania) powód, (...) (L. (...)) S.A. z siedzibą w L. wniósł o zasądzenie od pozwanej M. F. kwoty 8 453,56 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22 czerwca 2023 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że pozwany zawarł z (...) Sp. z o.o. umowę kredytu konsumenckiego na kwotę 19 950 zł. Pozwany nie dokonał spłaty pożyczki w terminie, dlatego kredytodawca wypowiedział mu umowę. Powód nabył wierzytelność w drodze zawartej z spółką umową przelewu wierzytelności. Na kwotę zadłużenia dochodzoną pozwem składają się: kwota 5 831,55 zł tytułem niespłaconego kredytu, 1 926,50 zł tytułem kwoty niespłaconej prowizji kredytowanej, 403,32 zł tytułem odsetek umownych naliczonych wg zmiennej stopy procentowej, 129,75 zł tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie naliczonych wg zmiennej stopy procentowej od zadłużenia przeterminowanego do dnia 31 marca 2023 r. oraz 129,75 zł tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie naliczonych od kwoty niespłaconego kredytu od dnia 31 marca 2023 r. do dnia sporządzenia pozwu w epu, tj. 22 czerwca 2023 r. (pozw, k. 3-4v).

2. W odpowiedzi na pozw z dnia 13 grudnia 2023 r. M. F. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej rzecz od powoda kosztów postępowania. Podniosła zarzut niewłaściwego rozliczenia spłaty pożyczki oraz ustalenie nadmiernie wysokiej kwoty prowizji stanowiącej 33% kwoty pożyczki, co miało być sprzeczne z zasadami współżycia społecznego oraz niezgodne z obowiązującym prawem (odpowiedź na pozw, k. 41-v, 60-v).

3. Sąd oddalił wniosek pozwanej o odroczenie rozprawy w dniu 18 kwietnia 2024 r. Pozwana powołała się lakonicznie na „przyczyny obiektywne związane z miejscem pracy” (k. 72). Zgodnie z art. 214 § 1 k.p.c. rozprawa ulega odroczeniu, jeżeli sąd stwierdzi nieprawidłowość w doręczeniu wezwania albo jeżeli nieobecność strony jest wywołana nadzwyczajnym wydarzeniem lub inną znaną sądowi przeszkodą, której nie można przezwyciężyć. Pozwana nie powołała ani nie uprawdopodobniła wystąpienia takiej przyczyny, toteż jej wniosek o odroczenie został oddalony.

Ustalenia faktyczne

4. M. F., po pozytywnym rozpatrzeniu złożonego przez nią wniosku kredytowego, zawarła w dniu 24 czerwca 2019 r. z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. umowę kredytu konsumenckiego nr (...) na kwotę 19 950 zł. Całkowita kwota kredytu wskazana w umowie wynosiła 15 000 zł, a prowizja - 4 950 zł. Całkowity koszt kredytu został wyliczony na kwotę 10 443,23 zł, a całkowita kwota kredytu do zapłaty – 25 443,23 zł. Oprocentowanie było zmienne i wynosiło na dzień zawarcia umowy 10,00%, a RRSO – 25,70%. Wypłata środków miała nastąpić bezzwłocznie w formie przelewu, nie później niż 72 godziny od dnia zawarcia umowy. Spłata kredytu była rozłożona na 60 miesięcznych rat w wysokości 423,88 zł, płatnych do 24 dnia każdego miesiąca. Klient upoważniał kredytodawcę do pobrania prowizji z kwoty zaciągniętego kredytu w dniu wypłaty kredytu (rozdział 2 ust. i 2).

(umowa kredytu, k. 5-7, potwierdzenie złożenia wniosku o kredyt konsumencki, k. 12-13)

5. Zgodnie z rozdziałem 3 kredyt był oprocentowany zmienną stopą procentową, a jego wysokość obliczona była jako stopa referencyjna NBP, która na dzień zawarcia umowy wynosiła 1,5% powiększona o 10 p.p., nie więcej niż wysokość odsetek maksymalnych określonych w art. 359 § 2¹ k.p.c. Oprocentowanie kredytu mogło ulec zmianie w razie zmiany wysokości stopy referencyjnej NBP, o czym informowano kredytobiorcę. Zgodnie z rozdziałem 4 umowy, klient był zobowiązany spłacić kredyt na rachunek wskazany w umowie zgodnie z harmonogramem spłat, stanowiącym załącznik nr 2 do umowy. Jeśli klient spóźniał się ze spłatą części lub całości raty kredytu niespłacone kwota stawała się należnością przeterminowaną, od której kredytodawca naliczał odsetki karne (oprocentowania zadłużenia przeterminowanego). Odsetki te były naliczane wg zmiennej stopy procentowej równej wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie, określonych w art. 481 § 2¹ k.c., które na dzień zawarcia umowy wynosiły 14% w skali roku

(rozdział 5). Kredytodawca mógł rozwiązać umowę z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, jeśli klient opóźnił się w spłacie od co najmniej dwóch pełnych rat. Po upływie okresu wypowiedzenia umowy rozwiązuje się. W przypadku braku spłaty zadłużenia w okresie wypowiedzenia, po rozwiązaniu umowy, kredytodawca będzie naliczał odsetki za opóźnienie od pozostałej do spłaty kwoty kredytu, od dnia następnego po upływie okresu wypowiedzenia (rozdział 9).

(umowa kredytu wraz z załącznikami, w tym harmonogramem spłat, k. 5-9)

6. Umowa kredytu została zawarta na piśmie. Wraz z umową M. F. otrzymała formularz informacyjny zawierający informacje dotyczące zawartego kredytu konsumenckiego.

(umowa kredytu, k. 5-7, formularz informacyjny, k. 9v-11v)

7. Kredytodawca wypłacił w dniu 24 czerwca 2019 r. na konto bankowe M. F. kwotę kredytu w wysokości 13 800 zł, po uprzednim pobraniu prowizji w kwocie 4 950 zł oraz wypłacie kwoty 1 200 zł na spłatę kredytu konsolidacyjnego zaciągniętego przez pozwaną w (...) Bank (...) S.A.

(potwierdzenie transakcji, k. 14, 15)

8. Dnia 19 maja 2022 r. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. zawarł z (...) (Luxembourg) S.A. z siedzibą w L. umowę ramową cyklicznego przelewu wierzytelności, na podstawie której spółka jako cedent zobowiązała się do cyklicznego przelewania wierzytelności na rzecz cesjonariusza poprzez zawarcie tzw. aktów cesji (§ 1 ust. 1-2).

(umowa ramowa cyklicznego przelewu wierzytelności wraz z aneksem nr, k. 17- 21)

9. W związku z brakiem terminowej spłaty kredytu, (...) Sp. z o.o. wypowiedział pismem z dnia 25 stycznia 2023 r. kredytobiorczyni umowę pożyczki z 24 czerwca 2019 r. o nr (...) zachowując miesięczny okres wypowiedzenia. Dodatkowo wezwał ją do spłaty kwoty pożyczki w wysokości 8 025,07 zł wraz z należnymi odsetkami karnymi naliczonymi od dnia 25 stycznia 2023 r. do dnia spłaty.

(wypowiedzenie umowy pożyczki, k. 16-v)

10. Aktem cesji nr 12 z dnia 4 kwietnia 2023 r. S. Sp. z o.o. zobowiązał się przenieść na rzecz (...) (Luxembourg) S.A. z siedzibą w L. pakiet wierzytelności, w tym m.in. wierzytelność wynikającą z umowy kredytu konsumenckiego z dnia 24 czerwca 2019 r. o numerze (...), a nabywca zobowiązał się uiszczyć cenę. W treści oświadczenia z 6 kwietnia 2023 r. (...) Sp. z o.o. potwierdził, iż otrzymał umówioną kwotę z tytułu zbycia przysługujących mu wierzytelności na rzecz U..

(akt cesji, k. 21v, oświadczenie, k. 21 v)

11. W załączniku nr 1 do aktu cesji wyszczególniono wierzytelność zbywcy przysługującą mu przeciwko M. F. w wysokości 8 291,12 zł, na którą składały się: kwota 5 831,55 zł tytułem kapitału, 533,07 zł odsetek, oraz 1 926,50 zł kosztów.

(wydruk z załącznika nr 1, k. 22)

12. W dniu 14 czerwca 2023 r. (...) (Luxembourg) S.A. wezwał M. F. do zapłaty kwoty 48 805,50 zł, w tym zobowiązań z tytułu zaciągniętej umowy kredytu nr (...), na którą składały się: kapitał w kwocie 5 831,55 zł, odsetki 679,86 zł oraz pozostałe koszty- 1 926,50 zł – do dnia 30 czerwca 2023 r.

(wezwanie do zapłaty, k. 27-v)

Omówienie dowodów

13. Przedstawiony stan faktyczny ustalony został w oparciu o dokumenty, złożone przez powoda, które w ocenie Sądu nie budziły wątpliwości co do ich autentyczności i prawdziwości, wobec czego mogły stanowić wiarygodną podstawę ustaleń faktycznych. W ocenie Sądu, powód sprostował spoczywającemu na nim ciężarowi dowodowemu wykazania, że doszło do zawarcia przedmiotowej umowy kredytu pomiędzy pozwaną a kredytodawcą spółką (...) Sp. z o.o., pozwanej wypłacono kwotę kredytu, jak również faktu zawarcia przez powoda z wierzycielem pierwotnym umowy cesji wierzytelności.

14. Powód załączył do sprawy także zawiadomienie o przeniesieniu wierzytelności datowane na 14 czerwca 2023 r. (k. 25), kierowane do pozwanej, a które nie dotyczyło jednak zobowiązania określonego w pozwie. Dotyczyło ono bowiem wierzytelności jaką powód nabył od (...) S.A. w W., z tytułu zaciągniętej przez pozwaną umowy pożyczki nr (...) z dnia 16 maja 2022 r. Dlatego też dowód ten jako niezwiązany ze sprawą nie został uwzględniony w stanie faktycznym sprawy. Pozwana nie kwestionowała jednak ani istnienia tej wierzytelności, ani faktu nabycia jej przez powoda w ramach zawartej umowy cesji, stąd też kwestię tę Sąd uznał za bezsporną.

Ocena prawna

15. Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

16. Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, w brzmieniu obowiązującym na dzień zawierania umowy, przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Zgodnie z art. 29 ust. 1 u.k.k., umowa kredytu powinna być zawarta w formie pisemnej, chyba że odrębne przepisy przewidują inną szczególną formę.

17. W tej sprawie pozwana nie kwestionowała, że łączyła ją z S. Sp. z o.o umowa kredytu nr (...) zawarta w dniu 24 czerwca 2019 r., na mocy której otrzymała kwotę 13 800 zł. Podnosiła jednak kwestię zawyżenia wysokości prowizji w umowie, sprzeczności z zasadami współzycia społecznego oraz niezgodności z obowiązującymi przepisami prawa, co miało uzasadniać oddalenie powództwa.

18. Zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. W myśl art. 385¹ § 3 k.c. nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. W przypadku uznania danego postanowienia umownego za niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. należy uznać, że zarazem stanowi ono postanowienie umowne sprzeczne z zasadami współzycia społecznego.

19. W ocenie Sądu argumenty pozwanej przedstawione w odpowiedzi na pozew nie są zasadne. Wprawdzie pozwana bezsprzecznie zawarła przedmiotową umowę kredytu jako konsument w myśl art. 22¹ k.c., zaś spółka (...) Sp. z o.o. - jako podmiot profesjonalny, kredytodawca. Niemniej nie zostały spełnione inne przesłanki wymienione w art. 385¹ § 1 k.c., które wskazywałyby na abuzywność kwestionowane zapisu umownego. Wprawdzie prowizja ustalona w kwocie 4 950 zł – przy całkowitej kwocie kredytu wynoszącej 15 000 zł – jest istotnie wysoka (33% całkowitej kwoty kredytu), jednakże należy zauważyć, że sama umowa została zawarta na okres 60 miesięcy, czyli 5 lat, i nie została zabezpieczona np. poręczeniem osoby trzeciej. Wydłużony czas umowy niejako uzasadniał zaś to, że prowizja była ustalona w kwocie wyższej niż w przypadku umów zawartych na rok czy nawet krótszych (dłuższy czas trwania zobowiązania przekłada się na dłuższe ryzyko po stronie wierzyciela).

20. Ponadto w samej ustawie u kredycie konsumenckim przewidziano takie równanie matematyczne, które pozwala ustalić, czy wskazane w umowie koszty kredytu są za wysokie i przez to niedopuszczalne, czy też ich wysokość pozostaje w dopuszczalnych granicach. I tak w art. 36a ust 1. przewidziano, że maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu dla kredytów o okresie spłaty nie krótszym niż 30 dni oblicza się według wzoru:

$$MPKK = (K \times 10\%) + (K \times n/R \times 10\%)$$

w którym poszczególne symbole oznaczają:

MPKK - maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu,

K - całkowitą kwotę kredytu,

n - okres spłaty wyrażony w dniach,

R - liczbę dni w roku.

21. Podstawiając dane z umowy do tego wzoru, należało przyjąć, iż prowizja z umowy nie została określona na niedopuszczalnym poziomie, gdyż maksymalna prowizja wynikająca z tego równania obejmowałaby prowizję przekraczającą nawet 50% zastrzeżonej kwoty kredytu (ok. 9 008,22 zł). Z powyższych obliczeń można wyciągnąć zatem następujący wniosek, że im dłuższy jest okres trwania pożyczki, tym wyższa dopuszczalna jest dodatkowa opłata w postaci prowizji. Ma to swoje uzasadnienie, gdyż dłuższy okres kredytowania wiąże się też z większym ryzykiem jaki kredytodawca ponosi w związku z ewentualnym brakiem spłaty zaciągniętego zobowiązania przez kredytobiorcę. Sąd nie kwestionuje przy tym, że wysokość prowizji może zostać uznana za niedozwolone postanowienie umowne nawet jeśli mieści się ona w granicach wyznaczonych w art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim.

22. Nawet jednak gdyby przyjąć, że kwota prowizji istotnie była w umowie zawyżona, to powód w tej sprawie domagał się zwrotu od pozwanej takiej kwoty jakiej je udzielił tytułem pożyczki. Niezależnie więc od tego czy opłaty od kredytu były zawyżone czy też nie, to pozwana winna zwrócić powodowi przynajmniej taką kwotę, jaką otrzymała od kredytobiorcy (kapitał pożyczki).

23. Pozwana z kolei nie udowodniła, aby spłaciła kredyt w wysokości wyższej niż przedstawił to powód lub by dotychczasowe wpłaty zostały błędnie zaksięgowane. To zatem świadczyło również, że podniesiony przez nią zarzut niewłaściwego rozliczenia spłaty pożyczki był bezzasadny. Powódka nie przedstawiła bowiem żadnych konkretnych twierdzeń udokumentowanych dowodami odnośnie tego jakie kwoty dodatkowo wpłaciła tytułem pokrycia zobowiązania kredytowego a których powód nie wskazał w tej sprawie. Sąd za to nie dopatrywał się żadnych błędów rachunkowych w przedstawionych dokumentach, które miały podważać wysokość którejkolwiek ze składników roszczenia, czy to odnośnie kwoty kapitału, odsetek umownych czy też odsetek karnych.

24. Zgodnie z art. 56 k.c. czynność prawna wywołuje nie tylko skutki w niej wyrażone, lecz również te, które wynikają z ustawy, z zasad współżycia społecznego i z ustalonych zwyczajów. W myśl art. 58 § 2 k.c. nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Zgodnie zaś z art. 5 k.c. nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Zasady współżycia społecznego w przepisach prawa cywilnego pełnią więc podwójną rolę – z jednej strony kształtują obowiązki stron czynności prawnej i stanowią pewne granice dla dokonywania czynności prawnych (np. zawierania umów), a z drugiej możliwość dokonania przez Sąd oceny, że skorzystanie z prawa stanowiłoby naruszenie zasad współżycia społecznego, stanowi pewien „bezpiecznik” na wypadek, gdy wydawane rozstrzygnięcie zasądzające świadczenie, pomimo usprawiedliwionych podstaw w przepisach prawa i stanie faktycznym sprawy, byłoby oczywiście niesłuszne.

25. Możliwe jest pod pewnymi warunkami uznanie umowy pożyczki za nieważną z tego powodu, że nakłada na dłużnika rażąco niewspółmierne koszty względem kwoty, którą pożyczyl. Tym niemniej zdaniem Sądu w niniejszej sprawie taki przypadek nie zachodzi. Kwota zastrzeżonej na rzecz pożyczkodawcy prowizji, choć faktycznie jest wysoka i blisko granicy bycia wygórowaną w nieakceptowalnym stopniu, to jednak granicy tej nie przekracza. Pobieranie prowizji od umowy pożyczki jest – zwłaszcza w przypadku pożyczek na relatywnie niewielkie kwoty, jak kilkadziesiąt tysięcy złotych – zrozumiałe i zgodne z prawem, gdyż odsetki od takich kwot są niskie i nie rekompensowałyby ryzyka związanego z udzieleniem pożyczki w takiej wysokości. Co więcej, wysokość prowizji nie powinna wpływać na zobowiązanie do zwrotu samej kwoty kapitału pożyczki (tej kwoty, którą pożyczkobiorca otrzymał).

26. Zasady współzycia społecznego, o których mowa w art. 5 k.c., są pojęciem pozostającym w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności danej sprawy. Dla zastosowania art. 5 k.c. konieczna jest ocena całokształtu szczególnych okoliczności danego wypadku w ścisłym powiązaniu nadużycia prawa z konkretnym stanem faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 sierpnia 2023 r., sygn. I CSK 6628/22; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2021 r., sygn. IV CSK 578/21). W tej sprawie pozwana ani w odpowiedzi na pozew, ani na rozprawie (na którą się nie stawiła) nie przedstawiła takich indywidualnych, szczególnych okoliczności, które nakazywałyby ocenę, że dochodzenie przez powoda zwrotu pożyczki byłoby niesłuszne (np. że zdecydowała się na zawarcie umowy pożyczki na takich warunkach pod wpływem wyjątkowo ciężkiej sytuacji życiowej, że aktualnie znajduje się w sytuacji, w której domaganie się spłaty pożyczki byłoby niesłuszne).

27. Z powyższych względów powództwo zostało uwzględnione w całości.

Odsetki

28. O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 2 k.p.c, zasądając je, zgodnie z żądaniem pozwu, od dnia wniesienia pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym, tj. 22 czerwca 2023 roku. Powód wypowiedział pozwanej umowę pożyczki pismem z dnia 25 stycznia 2023 r., w której oznaczono miesięczny termin wypowiedzenia. W tym okresie pozwana nie uiściła żadnej dodatkowej opłaty, a zatem roszczenie stało się wymagalne z upływem okresu wypowiedzenia, tj. z dniem 25 lutego 2023 r. Tym bardziej było ono więc wymagalne w dniu 22 czerwca 2023 r. kiedy powód wystąpił z pozwem w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Dlatego Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie zgodnie z żądaniem pozwu od dnia 22 czerwca 2023 r. do dnia zapłaty.

Koszty procesu

29. Zgodnie z art. 98 k.p.c., strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty procesu. Ponieważ pozwana przegrała proces w całości, winna on zwrócić powodowi poniesione przez niego koszty procesu, na które składały się: opłata od pozwu w kwocie 500 zł (125 zł- w epu), opłata od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 1 800 zł (na podstawie art. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych), tj. łącznie 2 317 zł wraz z odsetkami, o których mowa w art. 98 § 1¹ k.p.c.

Zarządzenia:

1. (...)

2. (...)